

На протязі кількох тижнів в інституті тривали вибори нового ректора. Колективом на цю посаду було висунуто 15 претендентів. 8 відмовились від участі в балотуванні. Три кандидати були відхилені засіданням вченої ради. В останньому турі брали участь 4 кандидати. В процесі зустрічей у підрозділах зняв свою кандидатуру професор О. П. Стахов. 7 червня на засіданні розширеної вченої ради відмовився від подальшої боротьби професор М. Ф. Друкований. В списках для таємного голосування залишилися прізвища М. Є. Іванова і Б. І. Мокіна.

Більшістю голосів (131 — за, 74 — проти) ректором обрано професора Б. І. Мокіна.

За інженерні кадри

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Газета видається

з лютого 1981 року.

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ КОМСОМОЛУ ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

№ 23 (350)

П'ЯТНИЦЯ, 9 червня 1989 року.

Виходить раз на тиждень

Ціна 1 коп.

РЕКТОР ІНСТИТУТУ — БОРИС ІВАНОВИЧ МОКІН

Новообраний ректор ВПІ, доктор технічних наук, професор Мокін Борис Іванович народився 3-го січня 1943-го року в с. Старі Бабани Уманського району Черкаської області, в селянській родині.

Після закінчення середньої школи працює на місцевому цукрозаводі, потім — на новобудовах Кривбасу: спочатку бетонником, а згодом — електрозварювальником на висотному монтажі.

В 1961—1966 рр. навчається на електротехнічному факультеті Криворізького гірничорудного інституту, після закінчення якого був залишений тут для наукової роботи. Працював математиком — програмістом ЕОМ, асистентом, навчається в аспірантурі. В 1971 році захистив кандидатську дисертацію в галузі автоматичного управління.

Працюючи в ВПІ (1971—1987 рр.) Б. І. Мокін пройшов шлях від асистента до проректора з наукової роботи. В проміжок займав посаду завідувача кафедрою. В 1984 році захищає докторську дисертацію з проблем синтезу ерготичних систем управління. В 1986 році йому присвоєно звання професора.

Як здібного викладача-методиста, організатора навчально-виховного процесу в березні 1987 р. його висували на посаду директора навчально-методичного кабінету з вищої освіти Мінвузу УРСР, де він працював до обрання ректором ВПІ.

В цей період науково-педагогічної діяльності Б. І. Мокіна НМК міністерства здійснює розробку програм перебудови вищої школи по широкому спектру ключових вузівських проблем. Ка-

бінет вчетверо збільшує обсяги видань підручників і навчальних посібників, забезпечує видавничі права всім інститутам УРСР. Директор кабінету кардинально перебудовує всі основні напрямки діяльності цього підрозділу Мінвузу. Тут він обирався членом парткому, працював в секторі політичного керівництва перебудовки вищої школи, став експертом комісії по висуненню підручників на здобуття Державної премії УРСР.

Б. І. Мокіним опубліковано понад 100 наукових праць і винаходів. Його монографія «Автоматичні регулятори в електричних мережах» в 1986 році удостоєна премії Мінвузу республіки, як краща науково-дослідна робота, а праця «Математичні методи і моделі в задачах контролю і управління в енергетиці» в 1990 році

буде видана в Польській Народній Республіці.

Б. І. Мокін підготував 5 кандидатів наук, в даний час є науковим керівником 5-ти аспірантів і 3-х претендентів на вчену ступінь кандидата наук. Його обрано членом кількох спеціалізованих рад, в т. ч. двох докторських — у ВПІ і в Інституті електродynamіки Академії наук УРСР. Він — головний редактор республіканського збірника «Проблеми вищої школи», відповідальний редактор серії навчальних посібників «Нове в науці і техніці — студентам і викладачам».

Дружина В. І. Мокіна — Тетяна Никифоровна — працює викладачем Вінницького технікуму залізничного транспорту. Виховує двох синів — Віталія і Олександра. Старший навчається в середній школі № 17 м. Вінниці.

СЛУХАЮЧИ ДЕПУТАТСЬКИЙ З'ЇЗД

— Ви слухали? Ви чули? Ви дивились?

Ці запитання в різних варіантах можна сьогодні почути в автобусах, тролейбусах, трамваях, інститутських коридорах, власне, на кожному кроці. Прямі трансляції з Кремлівського палацу з'їзду, де працюють народні депутати, привернули найпильнішу увагу всієї країни, всього світу. Такої відкритості, гостроти, принципово-

сти сполох у зв'язку з влаштуванням отого могильника, що має розташуватись за 18 кілометрів від кордону нашої області в знелюдному хуторі Сали Деражнянського району. Місця тут чарівні, поетичні, закладені легендами про славетного Кармеля, який в цих лісах жив і переховувався разом з своїми побратимами.

Стурбувало Георгія Антоновича насамперед те, що небезпечний могильник по-

Скажімо, залишки гуми можна перетворити на килимки для автомашин, важкі метали — в дисперсійні порошки, які використовуватимуться в машинобудуванні. — Чи зроблено у цьому напрямку якісь конкретні кроки?

— В нашому інституті з нового року буде відкрито відділення Всесоюзного науково-дослідного центру «Екологія». На це уже є принципова згода ректорату. Почнемо спеціальні дослідження. Гадаю, що згодом відкриємо своє виробництво, яке, цілком можливо, переросте згодом навіть в окремий НДІ, тим паче, що роботи на цьому терені хоч відбавляй.

— Наступають на нас не тільки токсичні відходи. На з'їзді депутатів лунають голоси також і про екологічні наслідки навального наступу на космос.

— Це правда. Якщо взяти запуск одного «Бурана», то він закинув у небо 200 тонн у вигляді різних речовин і їхніх частинок. Там, на великих висотах, порушується рівновага атмосферного стану, це дуже впливає на озонний шар, котрий захищає планету від шкідливих випромінювань. З мого погляду, оті невдачі нашому клімату різкі перепади температур (7 градусів вночі, 25 — вдень). Великі посухи, несподівані сніги або шалені бурі і грози в кінці весни безпосередньо зв'язані з нерозумним втручанням людини в космос. Це проблема світового, міжнародного рівня. Думаю, що людство мусить опам'ятатись і сісти за стіл переговорів, виробити спільний план, як йому бути, як діяти далі. Адже в неба нема кордонів, воно одне на всю планету.

...Ось на які думки нашою хують пристрасні розмови і гарячі дискусії, котрі тривають на нашому депутатському з'їзді.

В. ІВЧЕНКО.

ФОТОРЕПОРТАЖ

Захист проекту — вінець навчання

спеціалісти своєї галузі. Більше того, вони, як то кажуть, до гвинтика знають ДРЕС. Тим-то, й були слухними їхні зауваження, конструктивні пропозиції відносно виконаного випускницею проекту оновлення відкритого розподільного влаштування одного з гігантів вітчизняної енергетики.

На всі запитання І. Богуща дала вичерпні відповіді. Оцінка дипломного проекту — «добре». Такої одностайної думки були члени комісії (на фото — справа наліво) В. А. Король, В. П. Довгополов, П. К. Післаров, В. М. Кутін.

Цього року кафедра «Електричні станції» представляє Державній комісії 36 випускників.

— Енергоспогост-

во країні отримає кваліфікованих інженерів, — сказав В. М. Кутін. — Переважна більшість з них трудитиметься на АЕС. Чи варто говорити про нашу відповідальність за якість спеціалістів такого профілю?

У старшого викладача кафедри Т. О. Федоровської ми поцікавилися результатами захисту проектів, що вже відбулися.

— Захистилося 20 чоловік. Відмінні оцінки здобули В. Атрошко, Аль-Двек Алі (Йорданія), І. Адамчук, А. Базинський, А. Гриньов, В. Громадський, Зеллеке Ассеф (Ефіопія), В. Сенчишин, П. Скоморовський, Ю. Нагорний.

В добру путь, молоді інженери!

Проблеми екології

сті ми ще не знали і, відверто кажучи, до всього цього не звикли. Суджень багато, думок — тисячі, ідей — сотні. А ідеї, як відомо, тручають суспільство вперед. Зміни мусять бути обов'язково, зміни, що служимуть народам, утверджуватимуть найсвітліші ідеали соціалізму.

З великою симпатією сприйнятий виступ на з'їзді одного з делегатів нашої республіки, видатного поета Бориса Олійника. Ним порушено, зокрема, найактуальніші проблеми екології і захисту навколишнього середовища.

Задувалося і про ту тривогу, яку викликають чутки про створення могильника токсичних матеріалів на кордоні Вінницької і Хмельницької областей.

Слухав цей виступ і доктор хімічних наук, професор кафедри технології конструкційних матеріалів і хімії Георгій Антонович Корчинський. Він, до речі, є одним з тих, хто першим почав бити

винен розташуватись коло витоків річки Згар. Він сподівається, що після виступу Б. Олійника на з'їзді депутатів цій безглуздій ініціативі не здійсниться.

Однак проблема захоронення токсичних відходів залишається гострою і розв'язувати її треба неодмінно. У нашому місті, скажімо, на заводах радіотехнічної апаратури, ім. 60 річчя Жовтня нагромадилось чимало покладів важких металів, серед яких — свинець, олово, ртуть, хром, молібден. Заховати їх нікуди, а тримати на території теж складно: погіршують загальну екологічну обстановку, з дощовими стічними водами потрапляють у річки, на вулиці, чіпляються до взуття, одягу і т. д.

Як же бути в цій ситуації?

— Тут повинні сказати своє слово ми, науковці, — говорить Георгій Антонович. — Треба випрацювати такі технології, щоб зробити токсичні поклади цілком безпечними.

АЛЛО! ШУКАЄМО ТАЛАНТИ!

Погодьтеся, що слово «ліцей» в нашому повсякденному лексиконі давним-давно не вживається, хіба-що, коли серед любителів літератури заходить мова про юність великого російського поета. Ліцей, як свідчить словник С. І. Ожегова: «В царській Росії — чоловічий привілейований навчальний заклад». Ось так, і не інакше!

Але поскільки у кореспонденції вміщено це архаїчне слово, то, попершу, поясню ідею його введення у контекст статті.

Чим наповнене в ці дні життя деканатів, кафедр, ректорату? Звісно, екзаменами, а ще — турботами про набір нового поповнення. Саме від нього, його якісного складу багато в чому залежить рівень кваліфікації інженера, нашого випускника «зразка 1994 року».

Параметри, модель абітурієнта вузу відомі давно: покажи свої здібності в математиці і фізиці, вияви справжню схильність до техніки. Здається, елементарно просто, але ой як нелегко ці задатки знайти у вчорашнього випускника

десятиріччя чи ПТУ на вступних екзаменах. Різні на місцях умови навчання, різні, далеко не вищої проби, там вчителі. А між тим, скільки є серед вихованців шкіл і училищ здібних, талановитих підлітків! І саме такі конче потрібні нині вищій школі. Вони є, їх лиш треба відшукати, допомогти у виборі майбутньої професії.

Так у нас виникла ідея піти в СПТУ-4, поспілкуватися з тими, хто вчора закінчив 8—9 класів, марить чудодійними комп'ютерами, в кого вже заискрилося стремління наблизитися до екрану дисплея. Мета: обдарованим, захопленим — дорогу у вуз! І не те, що припливе до берега. Без елітарного, так би мовити, раннього відбору тут не обійтися.

Ось і визріла думка про створення в профтехучилищі № 4 політехнічного ліцею. Хай його вихованці ознайомляться з майбутньою професією інженера — програміста, фахівця ЕОМ, конструктора комп'ютера, поглиблюють свої знання з технічних дисциплін, точних наук, досконало оволодіють однопрофільними робітничими про-

фесіями. Саме з таких можна і необхідно кувати інженерні кадри.

Взялися за цю нову справу викладачі кафедр ФОТ і інженерно-педагогічний колектив училища. Суть: ще задовго до одержання середньої освіти зорієнтувати підлітків на факультет обчислювальної техніки, на здобуття диплома інженера ОТ. Так само, як готували майбутніх «класних чинів» держдепартаментів у часи О. С. Пущіна, так само, як готують застрашних лейтенантів у суворовських і нахімовських училищах, чи фізиків — теоретиків, математиків в середніх московських, київських спецшколах...

І щоб задум перетворився в конкретні діла, спільно з ПТУ ми приступили до розробки необхідних навчальних планів і програм, визначення лабораторних практикумів, організації гурткової роботи по профілю кафедр. Йдеться про спецтехнології, математику, фізику, креслення, серйозну профпідготовку в цехах училища і на базових підприємствах. Створення умов, з врахуванням підвищених навантажень, для зміц-

нення здоров'я, ідейного, естетичного, морального виховання.

За власним вибором ліцеїсти прикріплюються до відповідних кафедр. Буде створено факультети з точних наук, інформатики, обчислювальної техніки. Більше того, добре встигаючі учні ліцею отримуватимуть від інституту надбавку до стипендії по 10—40 карбованців. Ліцеїстам вручимо вузівські залікові книжки.

Звичайно, як вже відзначалося, навантаження на них зростає. Адже в навчальний процес додатково вносяться уроки технічної творчості, поглиблене виробниче навчання, вивчення алгоритмічних мов, виконання дипломних робіт, факультативи з спеціальностей ФОТ, історії техніки, логіки, етики.

Весь курс навчання в ліцеї розрахований на три роки. Структурно він виглядає так. Перший рік охоплює загальноосвітній і початковий виробничо-технічний цикли, елементи дипломної роботи. Вчорашні восьмикласники після складання заліків і екзаменів отримують перший робітничий розряд і знання за 9-й клас вечірньої школи. На другому році поглиблюються знання зі спеціальних, загальноосвітніх і загальнотехніч-

З ДОСВІДУ ПЕРЕБУДОВИ

них дисциплін. І як результат — другий робітничий розряд і атестат за десять класів.

Закінчивши третій «курс» ліцею, його випускники отримують вищу робітничу кваліфікацію, ґрунтовно підготуються до вступу на ФОТ, виконують і захистять дипломну роботу. І той, хто отримає з неї «відмінно», складе випускні екзамени в ліцеї (училищі) на «4» і «5», і один конкурсний — в інституті, може вважати себе студентом факультету обчислювальної техніки Вінницького політеху.

Ось така реальна перспектива для успішно встигаючого ліцеїста. Ну, а тим, хто виявить знання послабіші, доведеться здавати всі екзамени вже в інституті. Отримає позитивні оцінки — теж студент ФОТ.

Іншою формою залучення здібної молоді для навчання у вузі ми вважаємо запровадження репетиційних екзаменів. Вони визначені з математики, української (російської) мови для професійно-зорієнтованих випускників вінницьких СПТУ4, технікумів електронних приладів і політехнічного, середніх шкіл, які отримали в міському учбово-виробничому ком-

бінаті робітничу спеціальність по профілю ФОТ. В цих екзаменах, як правило, беруть участь представники предметних комісій вузу.

Переваги таким абітурієнтам надаються значні: оцінки, отримані на репетиційних екзаменах, зараховуються, як вступні на наш факультет. При чому один конкурсний іспит, як мінімум, проводиться в інституті. А ті юнаки і дівчата, хто не склав їх, переходять в загальний потік вступників.

Що ж, і така форма добору абітурієнтів дасть можливість відшукати шанувальників комп'ютерної техніки, більш достойних вступників, на що маємо офіційну згоду Мінвузу республіки.

...1 вересня, в день початку нового навчального року, наш факультет збагатиться ще одним учбовим підрозділом, надійним резервом поповнення студентів. Ним стане фотівський ліцей, сформований із здібних, талановитих підлітків, учнів СПТУ. І це їх єдиний привілей. Інших критеріїв для вступу до ліцею ми не визнаємо.

О. МЕЛЬНИК,

доцент,
заступник декана факультету обчислювальної техніки.

ТЕОРІЯ, ДРУЖЕ МІЙ, СУХА...

Мое спілкування зі студентськими колективами припинилося в 80-му році — саме тоді я отримав диплом про закінчення ВПІ. Далі — інженерно-конструкторська робота в «Модулі». А оце торік кафедра ОТ запропонувала вести лекційний курс з «Аналогових і гібридних обчислювальних машин», а заодно, звичайно, і лабораторні заняття, і прийняття курсових робіт, і заліків, і екзаменів. Власне, за сумісництвом я став викладачем. На протязі навчального року вів дві групи третьокурсників ФОТ.

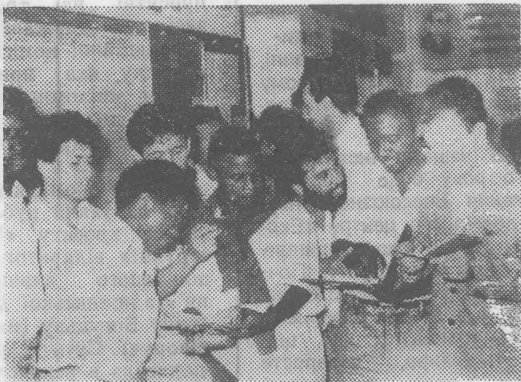
Часто запитують: «А чи змінилося студентство за ці останні десять років?». Відповідь моя тут однозначна: «Принципових відмінностей не помітив». Дивлюся на моїх нинішніх вихованців і бачу своїх колег по навчанню — таких же різних за характером, уподобаннями, здібностями, рівнем знань і сумлінності... Особливих прогресивних інтелектуальних зрушень, буду відвертим, теж не зафіксував. Хоча не раз чую: «Не той студент пішов». Особис-

то я з подібним твердженням не згоден. В цьому мене переконує хай невеликий, але все ж таки річний досвід викладацької роботи. І не в останню чергу — екзамени, котрі приймав нещодавно від студентів підопічних мені груп.

Суджу, насамперед, по результатах: двійок немає, але і не густо з п'ятірками. Їх отримали лише Світлана Гуральник, Ігор Денисов, Оксана Мазур, Анатолій Пасічник. І це — на дві групи. Мало й четверок. Отже, переважна більшість — трійки. Як викладача, така ситуація не може не хвилювати мене. Вона примушує до аналізу, до висновків, якими й поділюся в цій статті.

Констатація одна: відмінні знання показали ті студенти, котрі поряд з сумлінним вивченням теоретичного курсу, систематично і послідовно займалися практичною науково-дослідною роботою, тобто, брали участь у виконанні різних госпдоговірних тем на кафедрах. Успішно склали екзамен і ті, хто включився в роботу науково-виробничих кооперативів. Слухати від-

повіді таких студентів — одне задоволення. Мимоволі приходять на пам'ять слова В. Гете: «Теорія, друже мій, суха...».

Згадуються мої студентські роки. Тоді, в середині сімдесятих, в нашому вузі мережа лабораторій, кількість гостем були обмежені. Не кожному з нас випадало вести науково-дослідну роботу. На кафедрах існував своєрідний, досить жорсткий конкурс. Але тому, хто дуже волів, двері відчиняли. НДРС була престижною. В той же час вона вимагала подвійного напруження, яке згодом виправдало себе.

Приміром, мої одно-

курсники О. Карпова, О. Романюк, О. Шепетко, які активно займалися НДРС, нині кандидати технічних наук, а В. Стронський — вишів на захист дисертації.

Саме науково-дослідна робота привчила їх

логічно мислити, вміло застосовувати теоретичні знання на практиці, творчо підходити до розв'язання дослідницьких завдань, що, зрештою, сприяло росту їхньої інженерної кваліфікації. З повним правом я можу сказати це і про теперішніх студентів — прихильників НДРС. Зовсім до недавнього часу можливості виявити себе у цій сфері діяльності для більшості студентів були досить широкі.

Щоправда, зараз, у зв'язку з переходом

ІДЕ ЛІТНЯ СЕСІЯ

НДЧ на госпрозрахунок, кафедри і лабораторії знову поступово переходять на конкурсний добір студентів для ведення НДР. Ясна річ, ставка робиться на найбільш здібних, працьовитих, які вже набули певний практичний досвід в роботах такого роду. Але є, на мою думку, інший вихід. Тим, хто бажає всерйоз підготувати себе в стінах інституту до плідної інженерної діяльності, варто вступати в науково-виробничі кооперативи. До речі, участь в НДР і в кооперативах — то чимала надбавка до студентського бюджету, то — набуття міцних практичних професійних навичок, без яких не відбудеться становлення спеціаліста вищої кваліфікації.

...З мого предмету студенти закріплених груп екзамен склали. Невстигаючих немає. І це при наявності відчутних прогалин в практичних навичках, про настійну необхідність яких я вів мову вище. Виручили оперативні контрольні роботи, що проводилися мною наприкінці лекційних занять. Для цього розробив систему індивідуальних карток. В кож-

ній — по шість записок. За 8—10 хвилин студенту належить на них відповісти — «так» чи «ні». Питання здебільшого носять характер практичного застосування теоретичних положень, викладених на попередніх лекціях. В залежності від правильності відповідей виставляються оцінки.

Такий методичний прийом служить кращому засвоєнню навчального матеріалу, урізноманітнює лекційні години, посилює творчу активність студентів на протязі всього семестру, прищеплює їм інженерну інтуїтивність. А остання багато важить при прийнятті технічних, технологічних і конструкторських рішень.

Індивідуальні картки, зрозуміло, не панацея від зжиття недосконалості нашої системи вузівської освіти. Вони лише певною мірою компенсують недостатність практичних вмінь студента. Тому і повторюю: «Теорія, друже мій...».

В. СТЕЙСКАЛ,

кандидат технічних наук.

На фото: йде екзамен з моделювання ЕОМ.

ОГОЛОШЕННЯ

Виконком міськради повідомляє, що 9-та сесія міської Ради народних депутатів 20-го скликання відбудеться 27 червня 1989 року о 15 годині в приміщенні міськвиконкому по вул. Леніна, 59.

Засідання партійної групи о 14.00.

На розгляд сесії виносяться питання «Про стан і заходи по зміцненню соціалістичної законності в місті».

Ваші пропозиції, зауваження, побажання з приводу порушуваних питань просимо надсилати на адресу: 287100 м. Вінниця, вул. Леніна, 59 або передавати телефонами 2-19-43; 5-23-10; 2-29-95; 2-70-11.

МІСЬКВИКОНКОМ.

Утворено „Меморіал-2“

23 травня відбулися установчі збори товариства «Меморіал-2». Тимчасово в раду «Меморіалу-2» обрані Л. Гейвандов, О.

Нижник, В. Сапожинський.

1 червня товариство зареєстроване обласною координаційною радою.

А. МАЛИГІН,
інженер.

ПОПРАВКА

В кореспонденції «Гострі проблеми перебудови», надрукованій в газеті «За інженерні кадри» від 19 травня 1989 року, рядок останнього абзаца першої колонки «Характерний випадок трапився на радіотехнічному факультеті» слід читати: «Характерний випадок стався на радіофізичному факультеті одного з вузів Києва».

Редактор І. ВОЛОШЕНЮК.